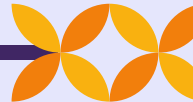

STD – 10

ગાલા

વિજ્ઞાન પ્રયોગપોથી

પ્રયોગ :- 12

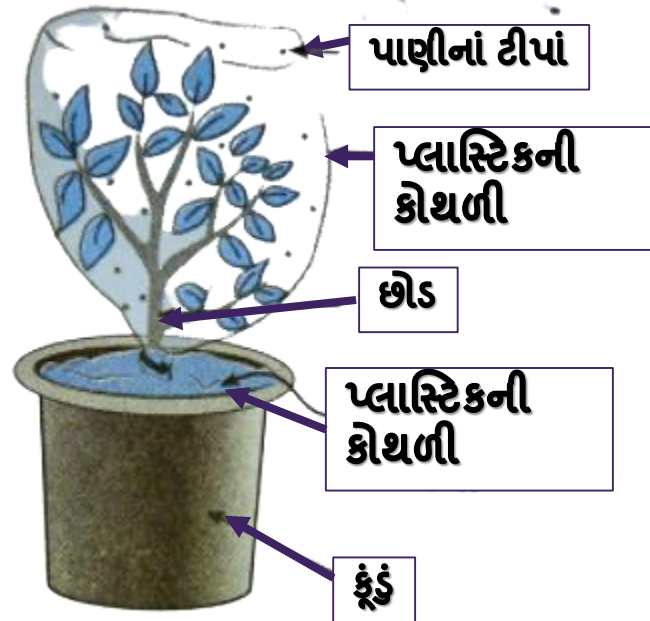
પ્રયોગ - 12

હેતુ :- વનસ્પતિમાં થતી બાષ્પોત્સર્જનની ક્રિયાનું નામ નિર્દેશન

કરવું.

સાધન :- ફૂડું, પ્લાસ્ટિકની કોથળી, છોડ, પ્લાસ્ટિકની કોથળી

આકૃતિ:-

»» પ્રયોગ- પદ્ધતી

કુંડામાં ઉગાડેલું નાના અને વધુ પર્ણો વાળો છોડ લો.

કુંડાની માટીને પ્લાસ્ટિકની કોથળી વડે ઢાંકી દો.

આકૃતિમાં દર્શાવ્યા મુજબ છોડનાં પર્ણોને પ્લાસ્ટિકની કોથળી વડે ઢાંકી દઈ કોથળીના મુખને દોરી વડે પ્રકાંડ સાથે બાંધી લો.

અડધો કલાક સૂર્યપ્રકાશમાં મૂકો.

અડધા કલાક પછી પર્ણોને અને બાંધેલી પ્લાસ્ટિકની કોથળી નું અવલોકન કરો.

» અવલોકન

બને કુંડાની માટીને પ્લાસ્ટિકથી ઠાંકતા બાષ્પીભવન
અટકતાં માટીમાં ભેજ જળવાય રહે છે.

» નિર્ણય

આ પરથી કહી શકાય કે વનસ્પતિ બાષ્પોત્સર્જનની ક્રિયા કરે છે.

1. નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા
વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો.

(1) જલનિયમન માટે કઈ ક્રિયા અગત્યની છે?

A. પોષ

B. પરિવહન

C શ્વસન

D ઉત્સર્જન

(2) રેઝિન અને ગુંદર વનસ્પતિના કયા પ્રકારના પદાર્થો છે?

A. પોષક

B. ઉત્સર્ગ

C. પ્રકાશસંશ્લેષાની નીપજો

D. વિષકારી

(3) મનુષ્યના હૃદયના કયા ભાગોમાં હંમેશા મનિપુન રૂપિર હોય છે?

A. બંને કર્ણકો

B. ડાબું કર્ણક અને ડાબું ક્ષેપક

C. બંને ક્ષેપક

D. જો કર્ણક અને જમણું ક્ષેપક

(4) શ્વસનના પ્રથમ તબક્કામાં ગ્લુકોઝમાંથી કઈ નીપજ ઉત્પન્ન થાય છે?

A. ઈથેનોલ

C. પાયરુવેટ

B. લેક્ટિક એસિડ

D. CO_2

2. વ્યાખ્યા આપો.

(1) બાષ્પોત્સર્જન :

- વનસ્પતિનાં હવાઈ અંગો દ્વારા પાણી બાષ્પ સ્વરૂપે ગુમાવવાની ક્રિયાને બાષ્પોત્સર્જન કહે છે.

(2) લાળરસમાં રહેલું કયું ઉત્સેચક સ્ટાર્ચનું માલ્ટોઝમાં પાચન કરે છે?

- પ્રાણી શરીરમાંથી નાઇટ્રોજનયુક્ત હાનિકારક ઉત્સર્જન દ્રવ્યોનો નિકાલ કરવાની જૈવિક પ્રક્રિયા અને ઉત્સર્જન કહે છે.

પ્રયોગ :- 12

